

Scenariusz przeznaczony do realizacji w szkole podstawowej (historia i społeczeństwo).

Zofia Heppner
II Liceum Ogólnokształcące w Sopocie

Temat	„Być Polakiem na Pomorzu...” na przykładzie biografii Maksymiliana Kneblewskiego.
Cel ogólny	Ukazanie uczniom specyficznej sytuacji ludności polskiej na Pomorzu Gdańskim w pierwszej połowie XX wieku na podstawie biografii Maksymiliana Kneblewskiego opracowanej przez jego wnuka.
Cele szczegółowe	Uczeń: <ul style="list-style-type: none">– opisuje specyfikę historii regionu Pomorza Gdańskiego na przełomie wieków– charakteryzuje aspekty złożonej sytuacji ludności polskiej na Pomorzu Gdańskim w wyżej wymienionym okresie– wyjaśnia rolę biografii pojedynczych osób w poznawaniu dziejów narodu i państwa
Kształcone umiejętności	<ul style="list-style-type: none">– doskonalenie umiejętności pracy z różnymi źródłami historycznymi: tekstowymi, kartograficznymi i ikonograficznymi– współpraca na poziomie grupy– planowanie własnej wypowiedzi
Metody i techniki	<ul style="list-style-type: none">– podająca – objaśnienie, elementy wykładu– burza mózgów– dyskusja– praca z atlasem historycznym– praca w grupach
Środki dydaktyczne	<ul style="list-style-type: none">– tekst biograficzny „Być Polakiem na Pomorzu... Maksymilian Kneblewski ” autorstwa Janusza Murzyna (załącznik ilustracyjny do lekcji 9 i 10 – załącznik 1)– komplet załączników z fotokopiami zdjęć i dokumentów Maksymiliana Kneblewskiego dla każdej grupy (załącznik ilustracyjny do lekcji 9 i 10 – załącznik 2)– zawarte w scenariuszu: instrukcja (załącznik 1) oraz schemat biogramu (załącznik 2) dla każdej grupy– mapa ścienna „Pomorze w latach 1870–1914”– mapa ścienna „Pomorze w latach 1918–1945”– materiały pomocnicze: arkusze szarego papieru, kolorowe markery, fiszki samoprzylepne, koperty
Czas trwania zajęć	45 minut (lub 90 minut)
Uwagi	<p>W przypadku braku map tematycznych można zastosować mapy ziem polskich dotyczących analogicznych okresów historycznych.</p> <p>Scenariusz możliwy do wykorzystania także na innych poziomach nauczania.</p> <p>W wypadku realizacji scenariusza na zajęciach w szkole podstawowej wskazane jest wydłużenie czasu ich realizacji do 90 minut.</p>

Przebieg zajęć

ETAPY LEKCJI	CZAS	CZYNNOŚCI NAUCZYCIELA I UCZNIÓW
Wprowadzenie	5 min. (10 min.)	Nauczyciel przedstawia sytuację na Pomorzu Gdańskim w latach 1939–1945, m.in. na podstawie tekstu prof. Bogdana Chrzanowskiego.
Badanie i przekształcanie	20 min. (40 min.)	Nauczyciel dzieli klasę na dwie grupy. Przekazuje instrukcje dla grup z poleceniami, karty prac i załączniki/koperty ze zdjęciami oraz materiały pomocnicze (arkusze szarego papieru, karteczki samoprzylepne, klej, markery).
Prezentacja	15 min. (30 min.)	Wybrani uczniowie prezentują efekty wykonanej pracy.
Podsumowanie	5 min. (10 min.)	Podsumowanie i ewentualne uzupełnienie zebranych przez uczniów informacji dotyczących życia i działalności Maksymiliana Kneblewskiego. Nauczyciel zadaje pytanie i inicjuje krótką dyskusję na temat „Co znaczyło być Polakiem na Pomorzu Gdańskim w I połowie XX wieku?”.
		Zadanie domowe: Przeprowadź wywiad wśród członków rodziny i zbierz informacje dotyczące wojennych losów wybranej osoby, uzupełniając dane o uzyskane dokumenty. Stwórz osobisty biogram.

Załącznik 1
INSTRUKCJA

Na podstawie tekstu biograficznego Janusza Murzyna „Być Polakiem na Pomorzu... Maksymilian Kneblewski” wykonajcie polecenia:

- I. Uporządkujcie w punktach informacje dotyczące życia i działalności Maksymiliana Kneblewskiego. Nanieście na szary papier poniższy schemat i uzupełnijcie go, wklejając w odpowiednie miejsca fiszki samoprzylepne z odpowiednimi informacjami.
- II. Otwórzcie koperty i przyporządkujcie fotografie do schematu oraz wklejcie je do odpowiedniej rubryki tabeli.

Załącznik 2

SCHEMAT BIOGRAMU

data i miejsce urodzenia – dokument:	wykształcenie, kursy i zawód:	małżeństwo i rodzina – dokument:	data i miejsce śmierci:
służba wojskowa w wojsku polskim – dokument: służba wojskowa w wojsku niemieckim – dokument:	dokumenty: dyplomy i podziękowania za pracę społeczną i zawodową	praca zawodowa – dokumenty:	działalność charytatywna, społeczna, polityczna:
dom rodzinny dokumenty:	działalność konspiracyjna dokumenty:	praca w czasie wojny – dokumenty:	aresztowanie
Stutthof – dokument:	listy i grypsy z KL Stutthof – dokument:	podpis Maksymiliana Kneblewskiego – dokument	źródła wiedzy (wymienić)